

VÝUKA JIHOSLOVANSKÝCH JAZYKŮ A LITERATUR V DNEŠNÍ EVROPĚ

Pavel Krejčí, Elena Krejčová, Veronika Neničková, Eliška Papcunová,
Michal Przybylski, Martin Surovčák, Pavel Zeman

Dne 30. 5. 2013 byla zahájena již čtvrtá česko-jihoslovanská konference o výuce jihoslovanských jazyků a literatur, která se letos konala pod záštitou Její Excelence Margarity Popovové, viceprezidentky Bulharské republiky, a děkana Filozofické fakulty Masarykovy univerzity Josefa Kroba a která byla věnovaná 1150. výročí velkomoravské mise svatých bratří Konstantina-Cyrila a Metoděje. Viceprezidentka osobně zahájila konferenci proslavem o významu díla soluňských bratří nejen pro slovanský svět, ale i pro celý kulturní vývoj Evropy, zdůraznila, že jejich dílo už dávno patří celému lidstvu, jelikož je dílem osvěty, poznání, světla a lidské svobody. Zahájení se již tradičně účastnil i děkan Filozofické fakulty MU prof. Josef Krob, který rovněž zmínil významné historické výročí, v jehož souvislosti se akce konala, a také vedoucí Ústavu slavistiky FF MU prof. Ivo Pospíšil, který mj. zdůraznil pozici a význam balkanistických oborů v rámci Ústavu slavistiky. Tradiční se stala i účast představitelů jihoslovanských zemí, které

mají v Česku své diplomatické zastoupení (Bosna a Hercegovina, Bulharsko, Chorvatsko, Makedonie, Slovinsko a Srbsko) a jejich proslovy v mateřštině, což vždy potěší všechny přítomné i tím, že tyto jazyky jsou víceméně srozumitelné pro všechny účastníky konference. Toto je právě jeden z důkazů, jak v úvodu zmínila i hlavní organizátorka konference Elena Krejčová, že se snažíme i naší akademickou a pedagogickou činností mosty mezi jednotlivými národy budovat, a ne spalovat, a rovněž posilovat a pečovat o to, co nás spojuje.

Cyrlometodějská sekce začala už během slavnostního programu, kdy zazněl plenární referát Margarity Mladenové (Sofijská univerzita) *Latinská složka cyrilometodějského písemnictví na Velké Moravě*. V páteční dopolední části bylo možno poslechnout si další příspěvky, které na polemický tón udaný Mladenovou navázaly (Ivan Dorovský, Václav Štěpánek, Marinela Mladenova, Diana Ivanova). Právě kritika několika soudobých děl, které se snaží o nalezení nového pohledu na soluňské věrozvěsty a jejich působení, byla osou referátu Václava Štěpánka (Masarykova univerzita). Pestrá diskuse úspěšný průběh cyrilometodějské sekce jen podtrhla.

Sekce zaměřená na chorvatský a srbský jazyk byla pokaždé především ve znamení prezentace zkušeností lektorek chorvatštiny, které jej vyučují jako cizí jazyk na záhřebském Croaticu. Se zájmem byly ovšem vyslechnuty i příspěvky brněnských a pražských lektorů srbsštiny a chorvatštiny, ať už bývalých (Ana Petrov), tak i těch současných (Mírna Stehlíková Djurasek a Miloš Pantić z Ma-

sarykovy univerzity a Sandra Vlanić z Univerzity Karlovy). Ani v této sekci nebyla o diskusní otázku nouze.

V rámci pátečního dopoledního konferenčního panelu, jenž se plně věnoval literatuře, byly z hlediska aplikovatelnosti do didaktické praxe zřejmě nejpřínosnější příspěvky českých balkanistů zastupujících pardubickou a hostitelskou univerzitu. Miroslav Kouba (Univerzita Pardubice) poutavým a fundovaným způsobem prezentoval problematiku rozpadu jugoslávského meziliterárního společenství a metodologických problémů, které následně vyvstávají ve výuce jihoslovanských literatur. Jako typický příklad uveďme otázku vymezení černohorské a bosenské (či spíše bosňácké) literatury. Petr Stehlík v příspěvku nazvaném *Výuka jihoslovanských literatur očima jejich brněnských studentů* prezentoval výsledky ankety, kterou provedl mezi posluchači domovského Semináře jihoslovanských filologií a balkanistiky. Zaměřil se například na jejich čtenářské návyky na střední i vysoké škole, zjišťoval, jaká mají očekávání od literárněvědné složky studia, a pokusil se nastínit možná východiska ze současného nepřilíživého stavu, kdy záliba studentů filologie v četbě není ani zdaleka samozřejmostí.

Panel slovinského jazyka vedla dlouholetá lektorka slovinštiny na Komenského univerzitě v Bratislavě Saša Vojtechová Poklač a hned prvním příspěvkem nastínila hlavní téma této sekce – frazeologie ve výuce slovinštiny. Přiblížila účastníkům zpracování této tematiky v učebnici pro velmi pokročilé *S slovenščino po svetu*, příspěvkem o frazeologii v učebnicích pro začátečníky a středně pokročilé navázali polští slovenisti Katarzyna Bednarska a Kamil Szafranec (Lodžská univerzita) a zajímavým doplněním tohoto tématu byl příspěvek Natalije Ulčnik (Univerzita v Mariboru) o úslovích ve výuce na základních školách ve Slovinsku. S ohledem na téma konference bylo nejza-

jímavější srovnání různých metod výuky frazémů a úsloví a využití frazeologie při výuce jazyka. Mateja Gojkošek, lektorka slovinštiny v Lodži, se dále zamýšlela nad užíváním různých typů sloves u studentů v různých fázích znalosti (slovinského) jazyka a Maja Djukanović představila historii výuky slovinštiny v Bělehradě.

Blok neslovanských jazyků následoval v pátek odpoledne. Z přihlášených příspěvků byly prezentovány bohužel pouze dva, a to příspěvek Dity Vořechovské (Univerzita Karlova) s názvem *Historie výuky novořečtiny v Československu a České republice* a příspěvek Jany Holíčkové (Masarykova univerzita) na téma *Výuka novořečtiny pro filology a nefilology na Ústavu klasických studií FF MU*. První referující pojednala krátce o historii výuky novořečtiny u nás a poté se zaměřila na aktuální otázky v souvislosti s výukou novořečtiny na Karlově univerzitě a soukromých jazykových školách v Praze. Jana Holíčková představila strukturu předmětů orientovaných na praktickou výuku novořečtiny, kterou zajišťuje Ústav klasických studií FF MU, kriticky zhodnotila používané učebnice a prezentovala konkrétní podobu a možnosti e-learningových kurzů novořečtiny pro oborové i neoborové studenty. V přátelské atmosféře diskuzí následovala zajímavá výměna zkušeností a postřehů mezi pražskými a brněnskými neogrecisty, zejména v souvislosti s nadcházející akreditací magisterské neogrecistiky v Praze a posílením výuky praktického jazyka na úrovni C1 a C2.

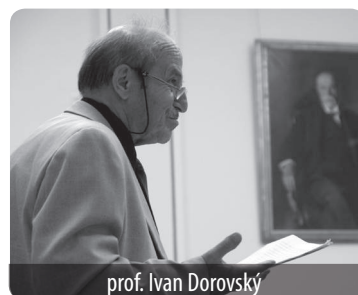

Podobně laděné příspěvky se sešly v sobotním panelu bulharského jazyka, který kvůli neúčasti několika referujících ovládli domácí účastníci z Masarykovy univerzity. Poměrně početné obecenstvo vyslechlo příspěvek Eleny Krejčové, která se zamýšlela nad tím, do jaké míry jsou chyby českých studentů při studiu bulharštiny výsledkem jazykové interference, resp. jaké faktory mohou působit na chybné odpovědi studentů. Tradiční

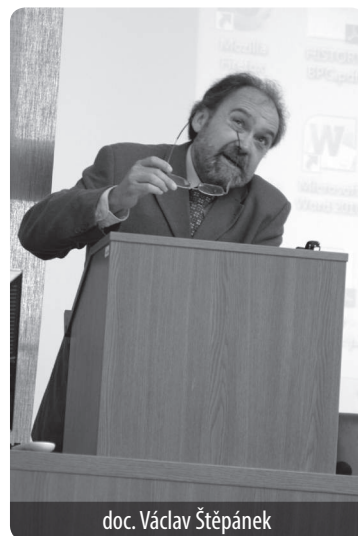
účastník konference, lektor češtiny Borislav Borisov (Plovdivská univerzita) představil zásady, které by měl splňovat test bulharského jazyka. Porovnání a zhodnocení, jaká bulharská jména, reálie a historické události jsou nejčastěji frekventované v českých učebnicích bulharštiny a jaké povědomí o Bulharsku tedy získá student na základě těchto studijních pomůcek, ve svém příspěvku prezentoval Pavel Zeman (Masarykova univerzita). Ginka Bakardžieva (Karlova univerzita) navázala na předchozí příspěvek a podrobněji rozebrala funkci vlastních jmen při výuce bulharštiny. Brněnské doktorandky Marija Rakova a Nela Martinková v závěru připomněly praktické problémy, se kterými se setkaly jako lektorky bulharštiny – využití krátkého písemného textu, resp. specifika při výuce zájmen. Diskuse na závěr sekce byla sice krátká, ale věcná a o to přínosnější.

Na konferenci se letos poprvé objevil také panel český a slovenský jazyk, jehož předsedající byla Milvia Gulešić Machata (Univerzita v Záhřebu). Spolu s Martinem Machatou představili výsledky svého výzkumu o obtížích slovenských kroatistů a chorvatských slovákistů s osvojením číslovek. Ivan Knjižar (Univerzita v Bělehradě) i za Vesnu Polovinu informoval na základě svého předvýzkumu o postavení slovenštiny a stavu slovenské menšiny v Srbsku. Veronika Neničková (Masarykova univerzita) prezentovala možnosti využití slovních mraků ve výuce jazyka. O potřebě věnovat problematice překladu reálií vlastního národa do cílového jazyka pohovořil Michal Przybylski (Masarykova univerzita). Na téma volně navázal Pavel Cihlár (Univerzita v Banja Luce), který se na základě vlastních zkušeností zaměřil na specifika výuky češtiny a výkladu reálií v Bosenské Krajině. Od Heleny Stranjik (Univerzita Karlova) se publikum dozvědělo řadu zajímavých údajů o českém školství v Chorvatsku.

V úvodním dni doplnil odbornou náplň konference oficiální večerní program, v jehož rámci v historické budově Moravského zemského muzea vystoupila bulharská klavíristka Angela Toševa, brněnský soubor Pirin a svůj velkomoravský román *Slovo paměti* představila spisovatelka Renata Štulcová. Celá akce se konala při příležitosti cyrilometodějského výročí, účastníci proto měli možnost navštívit výroční výstavu *Cyril a Metoděj – život, doba, dílo* v Etnografickém ústavu MZM, kde pro ně byla připravena komentovaná prohlídka. Třídenní konferenci organizoval Seminář jihoslovanských filologií a balkanistiky Ústavu slavistiky Filozofické fakulty Masarykovy univerzity a občanské sdružení Porta Balkanica ve spolupráci s Bulharským kulturním institutem v Praze.

prof. Ivan Dorovský

doc. Václav Štěpánek

Večerní program